Expositio super partibus orationis.

Quoniam omnis commoditas et perfectio elocutionis precepto in tres partes sit distributa elegantiam compositionem et dignitatem. Illud quidem quod ad compositionem attinet tale in rebus est
compositum ordine, iunctura et numero quod nisi diligenter ab oratore sit consideratum splendor
omnis verborum per illa contraria tota intereat necesse est. Quod enim est sine compositione elegan
tia ac verborum simul et expositionum valeat non satis intelligo. Quoniam itaque ipsius ora
torum maxima hinc parti operam studium quod adhibuerit quod magis ipsius compositionis et
quod rite tractanda sit videndum est. Primum itaque de ordine quid sit et quot eius genera. Deinde
est genus de iunctura, postremo de numeris.

Ordo quidem est apta quedam verborum orationis iunctura vel naturalis vel artificialis compositio. Hec
nam non omnis aliqui plura alii pauciora constituunt. Quintilianus libro suarum insti
tutionum nono tres tantum species ordinis posuit. Est enim quedam ordinis observatio qua
ego artificialem appello quedam naturalis quedam autem sui generis restrictiva. Artificialis est
amplificatorum quedam ad res amorsum pertinet qua nos amplificatorum dicimus et hec est causa
ut ne decrescat oratio et ne amplior verborum significationi verbum amplum subi
ciatur ut cum sacrilegum quempiam appellamus debemus furem cum dicas ut cum latro
nem dixeris praemittere et addas aliquid quidem ut hec et insigne ut est apud Cicero
nem tu igitur fauces ipsius lateribus ista gladiatoria totius corporis firmitate
loco id est ab oratore accuratissime observandum ut quod sequitur magis conferat quam antecedit

[margin, beside "amplificatorum quedam…":] amplificatorum

[margin, beside "nem tu igitur…" to "Sed illud…":] verba Ciceronis contra Catilinam

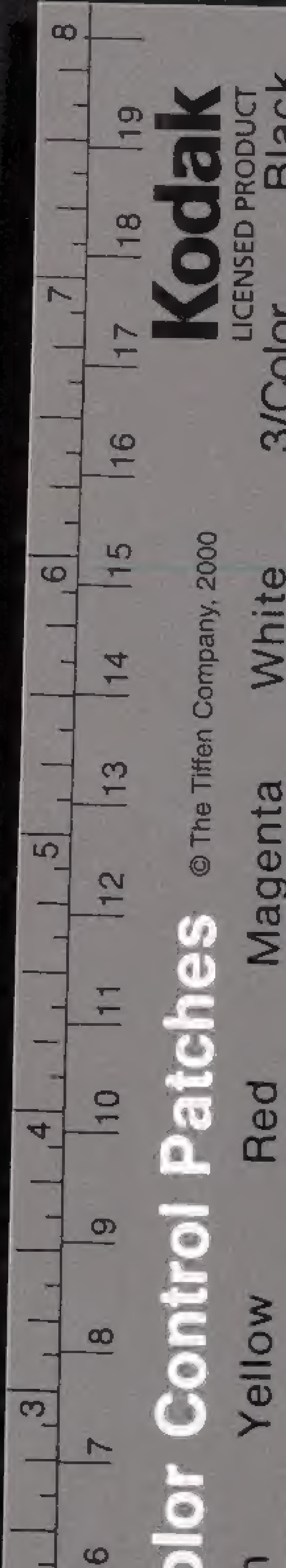
Sed illud est annotandum quod hic artificialis ordinis regula non magnopere observanda
est cum verba illa ad unam et eandem rem sunt relata verum si ad diversas res referan
tur nullum ipsius alium sacrilegum prius dixeris alium debemus furem appellare et ad hunc
modum similia.

Ordo pertinet ad singulas dictiones. Iunctura pertinet ad syllabas. ‖ definitio observationis naturalis

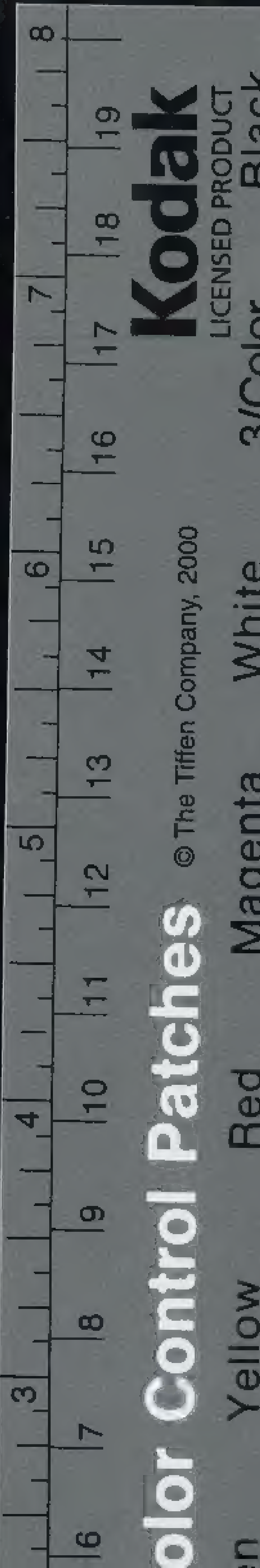
Est altera naturalis ordinis species in qua naturae quedam magis quam aliis dignitatis attenditur ut
si primo forte aliquos ad viros ac feminas protulisset priores mediator viros ante fe
minas ordo dicto anteponis sic et ortum occasui, diem nocti, sciendas res adiun
gis, honesta turpibus et multa ad hunc modum alia.

Habenda quidem est dignitatis ratio quedam res sive sit ne ipsa orationis sanitas satis
probari potest. Sed illud est animadvertendum hanc in pluribus rebus non attendenda cum talia ver
ba se se immediate sequuntur nichil enim impedit si a se distantia fuerint et in diver
sa parte orationis posita ac ad diversas res ordinis quod relata quae minoris dignita
tis habeant posse dignioribus anteferri ut in hoc quod cum magis agmen prius multi
cum debemus virorum in maximis hostium precessisset, feminarum servata est sobrio totius
vulgi captivitas ibi in superatis mulieribus [illegible] facilius. ‖ definitio sui generis restrictive observationis

Illa non tertia species ordinis quae generis et speciei restringit quo minus laudis quam dixi ille
superiorum esse plus vituperationis si ab oratore neglecta fuerit meretur. Hinc usque

Iambus bruni sepit. Cōsedit i adua pean
Dactilus utrumque tractat sociabilis hospes
Ore gb est miosa mag modis oro nobis
Ut reg amplificas ut magis laudib' ones
Et si digna mag q mesta negotia nares
Ipa pedū limitas nūz facit esse citatū
Prius q pedis tardum fluxisse iubebat
M si cotendis celeri pede currē tela
Sim reg gopones i cessu tadio ito
Prim pirrapus pean iubet at iacet imo
Comodus adueniens pean stat fine sed
Trocheus ephema atque spōdia susap apte
Datilus ephemis chorum pit et sedet Imus
Aphus ubique sedet dicimus tollerabilis hospes
Si mos rarius adest nec apto nosatus ore
Sperdiis geminis et clausula dulcio cepit
Duas q trocheus amat pt se uetat molosum
Audio occinnes binos i fine trocheos
Iambus spondiū subit atque pirrichius audax
Cosonus et iambus spondio preit atque trocheo.

Inter pollicem et digitos hoc interest quia pollicem dicimus [illegible] a pollere cum [illegible] digitos [illegible] pollicando [illegible] et diligendo.

Inter sacro et consecro hoc interest quia sacro [illegible] ad sanctitatem ipsius [illegible] consecro vero ultra sanctitatem ipsius ut ipse nomine [illegible] et [illegible] facultas complerem.

Inter morosum et moratum hoc interest quia morosus dicitur ille qui [illegible] et difficilis moribus ab aliis ut nemo secum vivere possit, moratus vero ille qui bonis moribus est.

Inter sufferre et tolerare hoc interest quia sufferre [illegible] est sufferre [illegible] levius [illegible] tolerare.

Inter hostem et inimicum hoc interest quia hostis est publicus inimicus, [illegible] privatus.

Inter bellum et pugnam hoc interest quia bellum [illegible] fit cum inimicis [illegible] hostes [illegible] non est cum ad manus [illegible] et prelia.

Inter egritudinem et morbum [illegible] et infirmitas [illegible] egritudo [illegible] dolore [illegible] infirmitas morbus [illegible] valitudo corporis dolore [illegible] dicitur.

Inter spero et confido hoc interest: spero de re incerta, confido de re certa.

Inter scriptorem et librarium hoc interest quia scriptor est qui libros componit, librarius qui scribit ut reddit.

Inter [illegible] et potentes hoc interest quia [illegible] [illegible] ipsius [illegible] doctores demonstrat.

Inter [illegible] hoc interest quia [illegible] ad [illegible] [illegible] librorum [illegible].

Inter opus et operam hoc interest quia opus laboris effectum demonstrat, opera vero ipsum laborem.

Inter stuporem et mirationem hoc interest quia stupor est [illegible] mirari vero admirationis habere.